

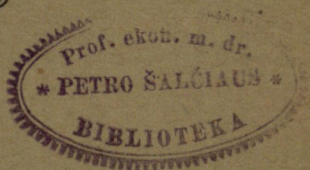
D

VALSTYBINIO APDRAUDIMO ĮSTAIGA.

Kaunas, Mickevičiaus g-vė 5. - - - - - Telef. Nr. 204.

**BENDROS LAISVO VALSTYBINIO
NUO UGNIES APDRAUDIMO SĄLYGOS**

užtvirtintos p. Finansų, Prekybos ir Pramonės
Ministerio 1922 m. Liepos mėn. 8 d.

Apdraudimo nuo ugnies sutarties sudarymas.

§ 1.

Lietuvos Valstybinio Apdraudimo Įstaiga, žemiau nurodytomis sąlygomis, apdraudžia nuo ugnies §§ 5—11 nustatytu įkainavimo būdu visokios rūšies kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, išskyrus tą, kuris numatytas šių sąlygų § 7.

§ 2.

Lietuvos Valstybinio Apdraudimo Įstaiga atlygina visus gaisro, kilusio dėl nelaimingo atsitikimo, nuostolius (§§ 24 ir 32), taip pat ir nuostolius, padarytus apdraustiems turtams tomis priemonėmis, kurių reikalinga buvo imtis, gesinant gaisrą arba neleidžiant jam toliau plėstis.

Be to, Liet. Valst. Apdr. Įstaiga, pristačius jai išrodymus, atlygina apdraudėjui būtinas išlaidas, kurias jis padarė, gelbėdamas apdraustą turtą šių sąlygų § 35 nustatyta tvarka.

§ 3.

Apdraudimas daromas vaduojantis pareiškimu, kuris paduodamas ant tam tikro Įstaigos blanko; pareiškime turi būti tiksliai pažymėtos visos reikalaujamos jame žinios.

§ 4.

Kiekvienas, norėdamas apdrausti savo turtą, kartu su pareiškimu įneša Valstybinio Apdraudimo Įstaigos arba jos agento nustatytą mokesnį, toms išlaidoms padengti, kurios gali būti padarytos sudarant apdraudimą, bet pats apdraudimas nėra dar laikomas įvykusi, jis įgyja galios tik šių sąlygų § 17 nustatyta tvarka.

Įnešus nustatytą mokesnį, apdraudėjui išduodamas kvitas.

PASTABA: Pinigai, kuriuos apdraudėjas įneša einant šiuo §, įskaitomi į priklausančius už apdraudimą nuo jo mokesnius (§ 12).

KAUNO VIESULIŲ
JUSTO PALECKIO
BIBLIOTEKA

5. P. 758

§ 5.

Apdraudžiamųjų trobesių kaina nustatoma išeinant iš tikrosios statomosios medžiagos ir darbo vertybės; be to, įkainuojant trobesius, imama domėn ir jų tvirtumo laipsnis.

Žemės kaina, kurioje pastatyti apdraudžiamieji trobesiai, ir jų geresnė ar blogesnė vietos padėtis jokių būdu negali būti įskaityta į tų trobesių kainą.

§ 6.

Trobesių aprašymas, planai ir įkainavimas atliekamas Valstybinio Apdraudimo Įstaigos nustatytojų tvarkoj. Tų žinių tikrumą tvirtina apdraudėjas savo arba jo įgalioto asmens parašu. Tie dokumentai yra Valstybinio Apdraudimo Įstaigos nuosavybė.

§ 7.

Lietuvos Valstybinio Apdraudimo Įstaiga apdraudžia nuo gaisro visokios rūšies kilnojamąjį turtą, išskyrus paraką, dujas ir kitą lengvai degančią medžiagą, taip pat brangiuosius akmenis, banknotus ir kitus pinigines vertybės dokumentus ir apskritai visokios rūšies sutartis ir pasižadėjimus.

§ 8.

Pareiškime kilnojamasis turtas nurodomas kategorijomis; brangieji daiktai, paveikslai, bibliotekos ir meno dalykai apdraudžiami tik smulkiai juos surašius. Parodyta pareiškime apdraudžiamojo turto kaina laikoma pagrindu, premiją nustatant, o taipogi ištikus gaisrui, išskaitliavimui nuostolių einant šių sąlygų § 33, kuriuos privalo įstaiga apmokėti.

§ 9.

Prekės apdraudžiamos arba partijomis, nurodant jų kiekybę, svarumą ar sąiką ir kainą, arba kaip apyvartos kapitalas, nurodant tik jo didumą.

§ 10.

Mašinos fabrikuose apdraudžiamos, padarius smulkų jų sąrašą ir įkainavimą, nurodant vietą ir trobesius, kuriuose jos yra.

§ 11.

Kilnojamieji turtai, nurodyti šių sąlygų §§ 8, 9 ir 10, turi būti įkainuoti jų tikra apdraudimo dienos vertybe.

§ 12.

Lietuvos Valstybinio Apdraudimo Įstaiga ar agentas, apžiūrėjęs siūlomą apdrausti turtą, nustato premiją ir kitas sąlygas, kuriomis apdrau-

dimas gali būti priimtas; paskiau, apdraudėjui premiją ir kitus priklausančius nuo jo mokesnius įmokėjus, išduoda jam įstaiga polisą ar laikiną liudymą, arba apdraudimokvitą (§17).

§ 13.

Jeigu apdraudėjas, padavęs pareiškimą ir padaręs apdraudžiamojo turto sąrašus, įkainavimą ir planus, pats nuo apdraudimo atsisako, tai jis nustoja teisės gauti įmokėtą einant šių sąlygų § 4 pinigų sumą; šiuo atsitikimu įmokėti pinigai eina įstaigos naudai. Jeigu įstaiga, apžiūrėjus pasiūlytą apdrausti turtą, atsisakytų jį apdrausti, arba panorėtų išskirti jo kokias nors dalis ar daiktus, ir su tuo apdraudėjas nesutinka, tai ji grąžina visus apdraudėjo įneštus išlaidoms padengti pinigus.

§ 14.

Jeigu kas nors apdraudžia svetimą turtą, kuris gali būti pas jį komise, įkeitime, paimtas transportavimui ir t. t., tai apie tą turi būti pranešta įstaigai ir pažymėta polise. Sudegus tokiam turtui, Valstybinio Apdraudimo įstaiga atlygina apdraudėjui tiek, kiek jis neša atsakomybės už pavestą jam turtą. Skolintojas, pas kurį įkeistas kilnojamas ar nekilnojamas turtas, o taipogi nuomininkas gali tą turtą apdrausti, jeigu jis nėra paties savininko apdraustas; bet apdraudžiant tą turtą turi būti Valstybinio Apdraudimo įstaigai pristatyti įkaito ir nuomos kontraktai, kad galima būtų pažymėti apie tai polise. Gaisrui ištikus, atlyginama: įkaito turėtojui ta suma, kokia padaryta įkaito raštas, nuomininkams gi ta suma, kurią jie yra pasižadėję, einant kontraktu, atsakyti turto savininkui. Valstybinio Apdraudimo įstaigos atsakomybė įkaito turėtojams ir nuomininkams už jų apdraustą turtą yra galioje tik tam laikui, kuriam yra padaryti įkaito raštai arba nuomos kontraktai (§ 20 p. c.).

§ 15.

Dvigubas turto apdraudimas, arba apdraudimas didesnė kaip jis vertas sumoje, tiek Valstybinio Apdraudimo įstaigoje, tiek kitose apdraudimo draugijose, draudžiamas. Todėl dvigubai arba padidinta kaina padarytas apdraudimas laikomas netikru ir neturiniu galios.

Turtas, kuris yra apdraustas nepilna, sumažinta jo vertybe, Valstybinio Apdraudimo įstaigai sutinkant, gali būti apdraustas ir kitose apdraudimo draugijose. Padarius pridedamąjį apdraudimą kokioj nors apdraudimo draugijoje, apdraudėjas privalo per tris dienas nuo pridedamojo apdraudimo padarymo dienos pranešti apie tai Valstybinio Apdraudimo įstaigai ir nurodyti, kurioje apdraudimo draugijoje ir kokia suma yra padarytas pridedamasis apdraudimas. Jeigu apdraudėjas, apdrausdamas turtą Valstybinio Apdraudimo įstaigoje, turi sulig sutarties dalį apdraudžiamojo turto ver-

tybės laikyti ant savo rizikos, tai ši dalis negali būti papildomai apdrausta kitoje apdraudimo draugijoje. Jeigu siūlomas Valstybinio Apdraudimo Įstaigai apdrausti turtas yra jau dalinai apdraustas kokioje nors apdraudimo draugijoje, tai apdraudėjas savo pareiškime privalo apie tai pažymėti.

Apdraudėjas, neišpildęs aukščiau nurodytų sąlygų reikalavimo, gaisrui ištikus nustoja teisės gauti iš Valstybinio Apdraudimo Įstaigos atlyginimą už padarytus gaisro nuostolius ir reikalauti grąžinti įmokėtą apdraudimo premiją.

§ 16.

Padarius apdraudimą, Įstaiga išduoda polisą, kuriame pažymima apdraustas turtas, vieta, kurioje jis yra, laikas, kuriam turtas yra apdraustas, įmokėtos premijos didumas, apdraustojo turto vertybė, pasižadėjimai ir kitos bendros apdraudimo sąlygos.

PASTABA: Polisuose ir laikinuose liūdymuose, be šių bendrų apdraudimo sąlygų gali būti, Įstaigai ir apdraudėjui sutinkant, įrašytos ir atskiros sąlygos, kurios nėra priešingos bendriems Valstybės Įstatymams ir šioms sąlygoms. Šiuo atsitikimu polise pažymėtos atskiros sąlygos yra privalomos abiem pusėm.

§ 17.

Jei polise ar kitame jį atstojančiame dokumente nepažymėta, nuo kurio laiko Valstybinio Apdraudimo Įstaiga atsako už apdraustąjį turtą, tai apdraudimo sutartis įgyja galios nuo 12-os valandos tos dienos, kada Įstaigos kason ar agentui įmokama apdraudimo premija ir kiti mokesniai; kalbamų mokesnių gavimas žymima laikiname liūdyme, apdraudimo kvite arba polise.

§ 18.

Apdraudimas gali būti daromas įvairiam laikui. Apdraudžiant turtą penkeriems ir daugiau metams, leistini kai kurie palengvinimai.

II.

Valstybinio Apdraudimo Įstaigos ir apdraudėjo teisės ir prievolės apdraudimą sudarius.

§ 19.

Valstybinio Apdraudimo Įstaiga bet kuriuo laiku turi teisės apdrausto turto stovį ir jo vertybę patikrinti. Jeigu apdraudėjas neleisų tai padaryti, arba patikrinus jį pasirodytų, kad pažymėtos pareiškime žinios netikros, arba pavojus apdraustam turtui padidėjo, tai Lietuvos Valstybinio Apdraudimo Įstaiga, grąžinus premiją už neišėjusį laiką, gali apdraudimą panaikinti.

§ 20.

Apdraudėjas ne vėliau, kaip per penkias dienas, privalo raštu pranešti Valstybinio Apdraudimo Įstaigai ar vietos agentui:

- a) Jeigu apdraustas turtas perėjo kitam asmeniui į nuosavybę arba į valdymą, išskyrus teisėto paveldėjimo atsitikimą;
- b) jeigu apdraustas turtas įkeistas valdžios ar privatinėms kredito įstaigoms, arba atskiriems asmenims;
- c) jeigu apdraustas turtas atiduodamas nuomon, ar nuoma pasibaigia, ar išnuomuojama kitam asmeniui;
- d) jeigu apdraustas turtas perkeliamas į kitą vietą;
- e) jeigu apdraustam turtui gresia didelis gaisro pavojus dėl padarytų jame ar netoli jo atmainų, pavyzdžiui: statant fabrikas, ar pramonės įstaigas, pirtis, dirbtuves ar greit užsidegamos medžiagos sandėlius, ar medinius trobesius ir t. t.
- f) jeigu apdraudėjas apdraudžia turtą kitoje apdraudimo draugijoje, toje jo dalyje, kuri nėra apdrausta Valstybinio Apdraudimo Įstaigoje.

Šiame § nurodytais atsitikimais Įstaiga gali panaikinti apdraudimą grąžinant už likusį laiką dalį premijos; arba pratęsti apdraudimą, paliekant tą pačią premiją arba padidinant ją.

Jeigu Įstaiga sutinka pratęsti apdraud., tai turi būti pažymėta pačiame polise ar pranešta atskiru raštu apdraudėjui. Jeigu apdraustame turte, kuriame įvyko nors viena iš šiame § nurodytų atmainų, penkioms dienoms išėjus nuo jų įvykimo dienos ištiko gaisras ir nebuvo praneštas apie tai Valstybinio Apdraudimo Įstaigai, tai apdraudėjas nustoja teisės gauti atlyginimą už gaisro padarytus nuostolius, ir Lietuvos Valstybinio Apdraudimo Įstaiga yra liuosa nuo bet kokios atsakomybės už gaisro padarytus nuostolius.

§ 21.

Atnaujinant apdraudimą išėjus jo laikui, jeigu apdraustame turte ir apdraudimo sąlygose neįvyko atmainų, polisas palieka galioje ir apdraudėjui įmokėjus premiją išduodamas tik atnaujinimo liūdymas. Lietuvos Valstybinio Apdraudimo Įstaiga turi teisės nuo apdraudimo atnaujinimo atsisakyti.

§ 22.

Pažymėtam polise (ar atnaujinimo liūdyme) laikui pasibaigus 12 valanda tos dienos pasibaigia ir pats apdraudimas, jeigu jam atnaujinti nebūtų įnešti pinigai ligi pažymėtam polise laikui pasibaigiant.

Apdraudimo terminą privalo žiūrėti patys apdrausto turto savininkai arba tie asmenys, kurie tą turtą turi nuomoje arba įkeistu.

- I. PASTABA: Tuo atsitikimu, kai Valstybinio Apdraudimo Įstaiga atsako nuo apdraudimo (§§ 19 ir 21), apdraudimas nustoja galios tuoju, atsisakymė nurodytu laiku.
- II. PASTABA: Apdraudimo sutartis nustoja galios ir tuomet, kuomet apdraustasai turtas sunaikinamas ne šiose sąlygose numatyto nelaimingo atsitikimo, bet kitų kurių priežasčių. Įmokėta apdraudimo premija tuomet negražinama.

§ 23.

Kiekvienas asmuo, kuris yra apdraudęs turtą, privalo sergėti apdraudimo polisą, nes gaisrui ištikus nuostoliai atlyginami tik polisą pristačius.

Polisui sudegus, ar pametus jį, apdraudėjas privalo pranešti apie tai raštu Valstybinio Apdraudimo Įstaigai. Apie poliso pametimą apdraudėjo lešomis skelbiama „Vyriausybės Žiniuose“. Jeigu per 6 mėnesius nuo paskelbimo dienos polisas nebus Valstybinio Apdraudimo Įstaigai pristatytas, tai apdraudėjui išduodamas jo dublikatas.

§ 24.

Turtų savininkas, arba poliso turėtojas, gaisrui ištikus, privalo visomis galimomis priemonėmis apdraustą turtą gelbėti taip, kaip ir neapdraustam turtui esant; gaisrui pasibaigus jis privalo surinkti ir sergėti išgelbėtą turto dalį. Padarytos šiems reikalams išlaidos, išrodžius jų tikrumą, atlyginamos Valstybinio Apdraudimo Įstaigos, bet Įstaiga neatsako už jas šiais atsitikimais:

- 1) Jeigu apdraudėjas, nežiūrinta atatinamos autoritetingos valdžios ar Įstaigos, ar jos įgaliotų asmenų perspėjimo, išveža arba išneša apdraustus daiktus;
- 2) jeigu išvežtas, arba išneštas turtas nebuvo nei gaisro apimtame, nei artimam jam trobesy, bet viename iš tolimesniųjų trobesių.

§ 25.

Sunaikintą gaisro turtą apdraudėjas privalo palikti tokiam pat stovyje, kokiame jis paliko nuo gaisro iki tol, kol Valstybinio Apdraudimo Įstaiga nenustatys nuostolių dydžio, ir gali bet ką daryti su juo tik Valstybinio Apdraudimo Įstaigai ar jos įgaliotam asmeniui leidus. Jeigu šio reikalavimo pildymas gresia dar didesniu turto sunaikinimu ir didesniais nuostoliais, tai apdraudėjas privalo tuoju savo nuožiūra imtis reikalingų priemonių, kad turtą apsaugojus, ir pranešti apie tai Valstybinio Apdraudimo Įstaigai arba vietos agentūrai.

§ 26.

Gaisro metu ir jam pasibaigus Valstybinio Apdraudimo Įstaigos agentai, inspektorai ir kiti Įstaigos įgalioti asmenys turi teisės apdrausto

turto gelbėjimą prižiūrėti, patys reikalingų priemonių imtis ir duoti reikalingų nurodymų; iš savo pusės apdraudėjas privalo reikalingos jiems pagalbos teikti, nes, jeigu būtų išrodyta, kad apdraudėjas tai neišpildė, jis nustoja teisės gauti atlyginimą už padarytus gaisro nuostolius.

III.

Tvarka, kurios turi būti laikomasi gaisrui pasibaigus, ir nuostolių išgavimo taisyklės.

§ 27.

Jeigu įvyksta gaisras, apdraudėjas arba jį pavaduojąs asmuo privalo tuoj gaisrui pasibaigus, ne vėliau kaip per 2 dienas, apie tai pranešti vietos valdžiai—milicijai ir po to per 7 dienas privalo jis paduoti Valstybinio Apdraudimo Įstaigai pareiškimą raštu, kurie apdrausti Įstaigoje daiktai yra sudegę, susigadinę arba pavogti, nurodant kainą ne tik pavogtų ir sudegusių, bet ir nesugadintų daiktų. Be to turi būti pristatytų išrodymai, kad paduotos pranešime žinios yra tikros.

Šiame § nurodytų taisyklių neišpildžius, arba praleidus terminą, apdraudėjas už padarytus nuostolius nustoja teisės gauti atlyginimą.

Jeigu būtų įrodyta negalimybė apdraudėjo išlaikyti šiame nurodytus terminus, eiga tokių terminų prasideda nuo šių negalimybių atpuolimo momento; bet laikas išpildymui šių reikalavimų net ir prie įrodytų negalimybių negali prasitęsti ilgiau 3 mėnesių nuo gaisro dienos, kuriam laikui išėjus Valstybinio Apdrandimo Įstaiga yra liuosa nuo gaisro nuostolių atlyginimo priedermių.

Valstybinio Apdraudimo Įstaiga arba jos agentai, gaisrui pasibaigus, ir nelaukiant apie tai pranešimo turi teisę tuojau apžiūrėti ir įkainuoti gaisro padarytus nuostolius.

§ 28.

Patikrinimus ir gaisro padarytų nuostolių įkainavimus daro Valstybinio Apdraudimo Įstaigos įgaliotas asmuo, kuriam reikalaujant apdraudėjas privalo teikti išrodymus ir žinias, kurios liečia gaisrą, jo teises gauti atlyginimą, apdrausto turto padėtį, jo vertybę ir gaisro padarytų nuostolių didumą.

PASTABA: Įgalioto asmens sudarytą gaisro nuostolių įkainavimą tvirtina Valstybinio Apdraudimo Įstaigos Valdyba.

§ 29.

Visi padaryti trobesiams gaisro nuostoliai nustatomi arba apdraudėjui ir Įstaigos Įgaliotam asmeniui susitarus, arba apdraudėjas iš savo

KAUNO VIŠOJI

JUSTO PALECKIO

Š. P. 758

BIBLIOTEKA

pusės skiria savo įkainuotoją, kuris bendrai su Įstaigos įgaliotiniu išskaitliuoja gaisro padarytus nuostolius. Valstybinio Apdraudimo Įstaiga ir jos agentai turi teisės visuomet reikalauti, kad apdraudėjas paskirtų savo įkainuotoją įkainuotojo paskyrimas turi įvykti ne vėliau, kaip per tris dienas nuo dienos gavimo nuo Valstybinio Apdraudimo Įstaigos, arba jos agento reikalavimo paskirti įkainuotoją. Įkainuotojas visą jam pavestą darbą privalo atlikti per 7 dienas nuo jo paskyrimo dienos; priešingu atsitikimu apdraudėjas turi priimti tą įkainavimą, kurį nustatė Valstybinio Apdraudimo Įstaiga. Jeigu apdraudėjo įkainuotojas ir Įstaigos įgaliotinis dėl gaisro nuostolių didumo nesusitaria, tai jie, padarę kiekvienas atskirą gaisro padarytų nuostolių išskaitliavimą ir surašę aktą, pristato abu išskaitliavimu in aktą Valstybinio Apdraudimo Įstaigai; apdraudėjui reikalaujant išdnodami išskaitliavimų ir akto paliūdyti nuorašai.

Jeigu Valstybinio Apdraudimo Įstaiga nesutinka su apdraudėjo sustatytų nuostolių išskaitliavimu, tai jų didumas nustatomas trečiųjų teismo, einant civilinio proceso 1367—1400 str., ribose tarp vieno ir kito išskaitliavimo. Trečiųjų teismui neįvykus, ginčą bendra tvarka sprendžia teismas.

§ 30.

Kilnojamojo turto gaisro nuostolių sąrašas (baldams, prekėms, fabrikų mašinoms ir t. t.), kurį pristato apdraudėjas einant šių sąlygų 27 §, Įstaigos patikrinamas iš prekybos knygų, inventoriaus sąrašų, korespondencijos, sąskaitų ir kitų dokumentų. Sis sąrašas, pripažinus jį teisingu, laikomas pagrindu išskaitliuojant gaisro padarytus nuostolius. Jei knygos ir dokumentai nelaimingo atsitikimo sunaikinti, apdraudėjas nepalikuosiuojamas nuo kitų įrodymų pristatymo.

Jeigu dėl padarytų nuostolių tarp Įstaigos ir apdraudėjo neįvyko susitarimo, tai tuomet šių sąlygų § 29 išdėstytos taisyklės gaisro nuostolių trobesiams išskaitliuoti taikomos ir kilnojamam turtui.

§ 31.

Lietuvos Valstyb. Apdraudimo Įstaiga neatlygina gaisro nuostolius tais atsitikimais, kai gaisras kilo iš priežasties karo, sukilimo, maišto, streiko, audros ar žemės drebėjimo, taip pat neatlygina už padarytus nuostolius nuo sprogimo, jeigu tas pavojus nebuvo atskirai numatytas apdraudimo polise. Gaisro nuostolius, kurie padaryti iš priežasties žaibo, Įstaiga atlygina.

PASTABA: Atsitikus gaisrui dėl karo, sukilimo, maišto, streiko, audros ar žemės drebėjimo, skaitoma, kad nuostolis yra kilęs dėl tų įvykių, kol apdraudėjas pristatys priešingų išrodymų.

§ 32. Apdraudimas nuo ugnies jokių būdu negali būti pelno šaltinis: jo tikslas yra tik gaisro padarytus nuostolius atlyginti. Todel Valstybinio

Apdraudimo Įstaiga atlygina tik už tuos trobesius, kurie tikrai sudegė arba buvo gaisro sunaikinti, taipogi už ugnies sunaikintą arba sugadintą kilnojamąjį turtą, kuris gaisro metu buvo pažymėtoį polise vietoj. Už visus kitus nuo gaisro kilusius nuostolius, būtent: nustojimą už butus nuomos mokesnių, sustabdymo fabrikos veikimo ir t. t., Valstybinio Apdraudimo Įstaiga atlygina tik tais atsitikimais, jeigu apdraudėjas yra padaręs su Įstaiga tam tiksiui atskirą sutartį ir už tą įnešęs Įstaigai nustatytą premiją

§ 33.

Tikra trobesių vertybė gaisro dieną nustatoma šiuo būdu: pirmiausia išskaitliuojama gaisro dienos kainomis statomoji medžiaga ir darbas naujam, vietoj sudegusio ar gaisro sugadinto trobesio pastatyti, t. y. nustatoma naujo tokio pat trobesio kaina gaisro dieną. Iš tokiu būdu gautos sumos atimama ta suma, kuria sumažėjo trobesio vertybė jį naudojant. Atėmus iš tos tikros trobesių vertybės vertę sugadintų ir likusiųjų nesugadintų dalių, gaunama tikras nuostolių didumas. Tikro buvusiojo vietoje kilnojamojo turto vertybė išskaitliuojama rinkos arba pagaminimo kainomis, būvusiomis tiems daiktams gaisro dieną, atsižvelgiant į jų kokybę, į sumažėjimą jų vertybės nuo naudojimo, atmainos sistemos arba mados pasikeitimo. Atėmus iš tokiu būdu nustatytos sumos vertę išgelbėtų daiktų, gaunamas tikras nuostolių dydis. Už sudegusias ar ugnies sugadintas prekes atlyginama gaisro dienos biržos arba rinkos kainomis. Toms prekėms, kurių kaina rinkoje ar biržoje nenustatyta, nustato ekspertai ir t. t.

§ 34.

Jei apdraudėjas arba jo pakviestas įkainuotojas ekspertas rado teisingu ir sutiko su Valstybinio Apdraudimo Įstaigos įgaliotinio nuostolių dydžio apskaitliavimu, tai apdraudėjas vėliau to apskaitliavimo, kaip paremto abiejų pusių susitarimu, neturi teisės ginčyti.

§ 35.

Išskaitliuota einant šių sąlygų § 33, gaisro nuostolių suma, priėmus išlaidas apdraustam turtui gelbėti ir laikyti, pilnai išmokama apdraudėjui, jeigu tikra apdrausto turto vertybė gaisro dieną yra ne didesnė, kaip apdraudimo suma (§ 33).

Jeigu tikra apdrausto turto vertybė gaisro dieną yra didesnė, kaip apdraudimo suma, tai laikoma, kad apdraudėjas yra paėmęs tą skirtumą ant savo rizikos ir Įstaiga atlygina nuostolius tik proporcingai apdraustai sumai.

Proporcingai apdraudimo sumai atlyginama gaisro nuostoliai ir tuo atsitikimu, jeigu dalis turto yra apdrausta kitoje apdraudimo draugijoje (§ 15), arba, einant polisu, dalis turto palikta apdraudėjo rizikoje arba,

jeigu gaisrui ištikus pasirodys didesnis skaitlius tokių pat daiktų, kaip buvo apdrausta.

PASTABA: Gaisro padarytų nuostolių atlyginimas jokių būdu negali būti didesnis kaip apdraudimo suma, arba tikroji apdrausto turto vertybė.

§ 36.

Gaisro nesugadinti daiktai paliekami apdraudėjui. Sugadintus daiktus Įstaiga savo nuožiūra gali sulig įkainavimo grąžinti apdraudėjui, arba sumokėjus įkainavimo sumą pasilikti sau.

Valstybinio Apdraudimo Įstaiga turi teisės išduoti apdraudėjui atlyginimą vietoje pinigų natūra, t. y. savo lėšomis sutaisyti gaisro sugadintus daiktus, arba pakeisti juos tokių pat skaičiumi ir tokios pat rūšies kitais, pasilikus sugadintus daiktus sau.

Jeigu apdraudėjas nesutinka su atlyginimu natūra, tai ginčai rišami žinovų, o jiems nesusitaikius—šių sąlygų § 29 nurodytu būdu.

§ 37.

Apdraudėjui arba jo paveldėtojų atlyginimas išmokamas ne vėliau kaip per mėnesį nuo susitarimo dėl nuostolių atlyginimo didumo dienos; tokiam susitarimui nesant, mėnesio laike nuo—teismo šiuo klausimu galutinio sprendimo dienos. Kad gavus už gaisro padarytus nuostolius atlyginimą, apdraudėjas privalo pristatyti polisą, arba jeigu jis nebuvo dar išduotas, laikinąjį liudymą arba apdraudimo kvitą ir, Valstybinio Apdraudimo Įstaigai reikalaujant, pristatyti teisėtą liudymą, kad gaisras kilo ne su apdraudėjo žinia ir pritarimu ir be blogos jo valios, bet dėl kitų priežasčių, kurias kiek galima reikalinga nurodyti.

Jeigu apdraudėjas teismo yra įtariamas padėgęs ar apgavęs, tai ligi tas įtarimas nebus teismo nuo jo nuimtas, jam gali būti atsakyta išduoti gaisro nuostolių atlyginimas. Atlyginimas išmokamas vietoje, kurioje yra išduotas polisas, bet apdraudėjui reikalaujant atlyginimas jo lėšomis gali būti persiųstas į jo gyvenamąją vietą.

Gaudamas atlyginimą už gaisro padarytus nuostolius, apdraudėjas arba jo įgaliotas asmuo privalo išduoti Įstaigai atatinkamą kvitą.

§ 38.

Išdavęs kvitą, kad atlyginimas už gaisro nuostolius yra gautas, apdraudėjas nustoja teisės kelti bet kokius reikalavimus dėl gaisro padarytų nuostolių atlyginimo. Išmokėjus gaisro nuostolius Valstybinio Apdraudimo Įstaiga įgyja regreso teisės be specialio tam apdraudėjo sutikimo ir gali išieškoti padarytų nuostolių atlyginimo iš trečiųjų asmenų, kuriems tas ieškinyš dėl kurių nors priežasčių gali būti patiekta.

§ 39.

Jeigu priklausantis apdraudėjui atlyginimas nebus laiku išmokėtas, ir tas neišmokėjimas pareina dėl Įstaigos kaltybės, tai Valstybinio Apdraudimo Įstaiga privalo išmokėti už tą užlaikymą nustatytus Apdraudimo Reikalų Komiteto nuošimčius, bet ne mažiau, kaip 4% metinius.

§ 40.

Jeigu išmokėjus Įstaigai atlyginimą, pasirodytų, kad einant šiomis ar tam tikromis polise pažymėtomis sąlygomis apdraudėjas neturėjo teisės jį gauti, tai jis privalo visą iš Įstaigos gautą pinigų sumą ir padarytas, nustatant nuostolių dydį, išlaidas, su 39 § nustatytais nuošimčiais grąžinti Valstybinio Apdraudimo Įstaigai.

IV.

Apdraudimo sutarties nutraukimas.

§ 41.

Apdraudimas be šių sąlygų §§ 19—22 nurodytų atsitikimų nutraukiamas ir tada, kai apdraustam turtui gaisro padarytas nuostolis yra didesnis 20% visos apdraudimo sumos. Jeigu apdraudėjui gaisro padarytas nuostolis viename iš apdraustųjų trobesių arba dalyje kilnojamojo turto sudaro 20% ir daugiau jų vertybės, tai tik tų trobesių arba tos kilnojamojo turto dalies apdraudimas panaikinamas; likusis turtas pasilieka apdraustu.

Bet Valstybinio Apdraudimo Įstaiga turi teisę apdraudimą panaikinti ir tuo atsitikimu, kad gaisro nuostoliai ir nepasiektų nurodyto didumo.

Šiuo pastaruoju atsitikimu Valstybinio Apdraudimo Įstaiga privalo grąžinti atitinkančią likusią po išmokėjimo nuostolių apdraudimo sumai ir neišėjusiam laikui gautos premijos dalį. Jei apmokėjus turto dalies nuostolį, likusis turas palieka apdraustas, tai apie tai pažymima polise arba jį atstojančiame dokumente. Apie apdraudimo sutarties nutraukimą apdraudėjui turi būti pranešta ne vėliau nuostolių išmokėjimo dienos.

§ 42.

Apdraudimas panaikinamas ir apdraudėjas nustoja teisės gauti atlyginimą ir įmokėti premiją eina Valstybinio Apdraudimo Įstaigos naudai šiais atsitikimais:

- 1) Jeigu apdraudėjas nepildo šių bendrų, o talpogi išdėstytų polise apdraudimo sąlygų, o ypačiai jeigu jis šiomis sąlygomis laiku nepaado reikalaujamus pranešimus.

- 2) Jeigu apdraudėjas neleidžia daryti apžiūrėjimą, kurį Įstaiga randa reikalingu, arba turėdamas galimybes dėti išrodymus, kuriuos einant šių sąlygų § 28, Įstaiga turi teisės reikalauti, atsisako tuos išrodymus duoti.
- 3) Jeigu paaiškėtų, kad apdraudėjas suteikė melagingas žinias apie tokias apystovas, kurios turėtų įtakmę į apdraudimo sudarymą, arba nuostolių dydžio nustatymą, o taipogi jeigu paaiškėtų apgavimas, arba to pačio turto, kiek tas yra užginta šiomis sąlygomis, pilnai arba dalyje kitose draugijose apdraudimas.
- 4) Jeigu gaisras kilo dėl piktos apdraudėjo valios.
- 5) Jeigu apdraustas turtas yra sunaikintas ne gaisro, bet dėl kurios nors kitos priežasties ir
- 6) Jeigu Valstybinio Apdraudimo Įstaiga kam nors atsakytų išduoti gaisro nuostolių atlyginimą ir apdraudėjas per metus nuo gaisro dienos nepateiks ieškinio.

V.

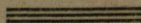
Pelno paskirstymas.

§ 43.

Grynas metų pelnas Apdraudimo Reikalų Komiteto paskirstomas taip:

- a) nedaugiau kaip 25% eina Valstybės lždo naudai;
- b) nedaugiau 25% eina gesinamųjų priemonių dauginimo ir statybos pagerinimo fondui;
- c) likusioji dalis eina pirmąs 3 metais atsargos kapitalui sudaryti. Po 3 metų tik pusė pasilikusios pelno dalies eina į atsargos kapitalą, o kita pusė į apdraudėjų dividendų fondą, kuris skiriamas premijų sumažinimui. Kada atsargos kapitalas pasieks 40% surinktos atskaitomybės metais premijų sumos, atskaitymas į atsargos kapitalą pasibaigia ir visa pelno liekana, atskaičius sumas, numatytas šio paragrafo punktuose a ir b, eina į apdraudėjų dividendų fondą. Iš šio dividendų fondo Valstybinio Apdraudimo Įstaigos Valdytojo pasiūlymu, pritariant Apdraudimo Reikalų Komitetui ir p. Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministeriui patvirtinus, kasmet skiriama tam tikra suma paskirstymui tarp tų apdraudėjų, kurie be pertraukos draudė savo turtą Valstybinio Apdraudimo Įstaigoje ne mažiau kaip 3 m.

Tvarka to paskirstymo nustatoma tam tikromis Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerio patvirtintomis taisyklėmis ir priklausomoji apdraudėjui sulg šių taisyklių suma priskaitoma prie premijos tik, sumokėjus jam premiją už ateinančius metus, tai yra atnaujinant apdraudimą. Pasilikusi neišskirstyta suma dėl neatnaujinimo apdraudimo eina atgal į dividendų fondą.

0.170

RKS
Ks. dr. J. Palekto
BIBLIOTEKA

ŠP758